

KURYER LITEWSKI

w Wilnie we Srodę dnia 7 Listopada v. s. 1828 Roku.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Sankt-Petersburg dnia 29 października.

(z Piszczoty Północnej).

O ostatnich chwilach życia, ś. p. CESARZOWEY MARYI FEDOROWNY, możemy donieść następujące dostatecznej wiary szczegóły:

Jeszcze o południu dnia 23go nie było dostrzeżono żadnego widocznego niebezpieczeństwa w stanie JEY CESARSKIEY MOŚCI, i nadzieja rychłego powrotu do zdrowia zdawała się niewątpliwą. Od tego czasu choroba zaczęła się wzmacniać, ale do godziny piątej z południa sami medycy nie widzieli przyczyny obawy. O godzinie szóstej osoby, które przychodziły do dworu, dla dowiedzenia się o stanie zdrowia CESARZOWEY, dostrzegły pomnażające się na wszystkich twarzach zmieszanie, i gdy, o godzinie szóstej, Minister Dworu JEHO CESARSKIEY MOŚCI posłał po kapelana CESARZOWEY, niepewność ta zmieniła się w tajemny przestach i rozpacz. Dowiedziano się, że choroba nagle niebezpieczny wzięła kierunek, i że do zachowania drogiej dni NAYJAŚNIEYSZEY PANI nie było już nadziei. CESARZOWA sama oświadczyła życzenie przyjęcia Najsławniejszych Tajemnic, zaledwie CESARZ JEHO MOŚĆ za dobre poczytał o tem namienić. O godzinie 7mej, z pobożnością, spokojnością i stałością przyjęła Święte Dary Chrystusa, a zebrawszy ostatnie swe siły, mogła się podnieść i usiąść na łóżku. Przez cały ten czas MONARCHA nie odstępował Swoy Rodzicielki. CESARZOWA ALEXANDRA FEDOROWNA również raczyła znajdować się przy NIEJ nieodstępnie. — Przygotowawszy się na drogę do wieczności, CESARZOWA zwróciła jeszcze ziemskie oczy na to, co JEY droższem było nad wszystko na tym padole, i drżącą ręką dała ostatnie rodzicielskie błogosławieństwo NAYJAŚNIEYSZYM SWYM DZIECIOM, oświadczając je po imionach i dla Tych, które w tej świętej chwili były z NĄ rozłączone, CESARZEWICZOWI KONSTANTEMU PAWEŁOWICZOWI, WIELKIEMU XIĘCIU MICHAŁOWI PAWEŁOWICZOWI, WIELKIM XIĘŻNOM MARYI PAWEŁOWNIE, ANNIE PAWEŁOWNIE i HELENIE PAWEŁOWNIE. Z woli JEY CESARSKIEY MOŚCI wezwano ku NIEJ NASTĘPCĘ TRONU. Ten sam zapytał: ażali się JEY nie podoba i siostry widzieć, a otrzymawszy na to zezwolenie, pobięł po NIE i przeprowadził WIELKIE XIĘŻNICZKI ku łóżu Umierającej. CESARZOWA pobłogosławiła wszystkie miłe JEY sercu wnuki, i już z trudnością, przy pomocy CESARZA, położyła słabiejącą rękę na podniesionego ku SOBIE, przebudzonego ze snu, dziecinę KONSTANTEGO.

Rychło potem CESARZOWA pogrążona została w łagodnem drzymaniu, i tylko na godzinę przed skonaniem, na jedno mgnienie oka, zwróciła oczy do CESARZA, ale już ani słowa nie mówiąc. Umarła śmiercią sprawiedliwych, bez najmniejszej walki i cierpienia. W końcu godziny trzeciej zrana lekkie wstrząśnienie ust obwieściło JĄ otaczających o nadejściu ostatniej chwili, i niebieska wesołość ukazała się na twarzy Stawającej przed Bogiem...

Tedy sprawiedliwy, głośny żal, po głębokiem milczeniu smutku, prawa swe rozciągnął. Płacze napełniły pałac, rozniosły się po całym mieście. Lud

ze szczerem uczuciem opłakuje MATKĘ, w MARYI FEDOROWNIE, jak nawykł JĄ czcić i nazywać od dawnych lat.

(z Gazety Sankt-Petersburskiej).

Naywyżey potwierdzony Ceremoniał przeniesienia ciała w Bogu spoczywającej NAYJAŚNIEYSZEY CESARZOWEY MARYI FEDOROWNY, z Izby sypialney do Tronowey, a z niej do sali Tauryckiey.

Ciało błogosławionej i wieczney pamięci NAYJAŚNIEYSZEY CESARZOWEY MARYI FEDOROWNY, ma zostawać w izbie sypialney do dnia 28 października. Przy niem bydź ma deżur z dwóch Freylin, dwóch Kamerherów i dwóch Kamerjunkturów, którzy się zmieniają co doba.

Ceremonija duchowna ma się odbywać codziennie obrządkiem Kościoła Wschodniego; a zwyczajną grubą żałobę nosić będą obojey płci pięciu klass Osoby od dnia śmierci do dnia, w którym doniesiono będzie o rozkładzie żałoby na kwartaty i klasy.

Gdy Ciało JEY CESARSKIEY MOŚCI zostanie obłożone w suknie Ruskie (ze srebrney materii lity, z takimże ubraniem na głowie i z długą szarfą) i włoży się Purpura CESARSKA (ze złotogłową z wyszywanemi herbami, podszyta futrem gronostajowym ze srebrnemi kutasami); wówczas JEY CESARSKA MOŚĆ NAYJAŚNIEYSZA CESARZOWA ALEXANDRA FEDOROWNA włoży Koronę na głowę zmarłej CESARZOWEY; Purpura rozciągać się będzie aż do pulpitu, na którym postawiony będzie Obraz; a przy drugim pulpicie, czytana będzie Ewangelia ś.

Oba pulpity okryte będą axamitem karmazynowym ze złotemi galonami. Przy ciele JEY CESARSKIEY MOŚCI, jak i wprzód, będzie codziennie służba kościelna.

Ciało będzie przeniesione d. 28 października, przeprowadzane od Ich CESARSKICH MOŚCI i wszystkich Dam Dworu i Kawalerów, z izby sypialney do Tronowey.

Tego dnia, wedle uczynionego w wigilią ogłoszenia, zgromadzą się do izby kawalerskiej na połowie zeszłej CESARZOWEY wszystkie Damy Dworu i Kawalerowie, tudzież pierwszych klass obojey płci Osoby, i gdy Ich CESARSKIE MOŚCI raczą przybydź do apartamentów zmarłej CESARZOWEY, w ówczas, przy zwykłej Ceremonii Duchowney, ośmiu Kamerherów, przy pomocy czterech Kamerjunkturów, przytrzymujących kutasy, w towarzystwie tak Ich CESARSKICH MOŚCI, jako i innych Osób znakomitych płci obojey, przeniosą ciało z paradnem łóżem do izby Tronowey, i postawią na przygotowanym Tronie. W głowach postawieni będą na straży Rotmistrze i Sztabs-Rotmistrze półku Kirysyerów JEY CESARSKIEY MOŚCI w zupełnej żałobie; o kilka kroków dalej, z obu stron, wzdłuż, około łóża stać powinno sześciu grenadierów rotty Pałacowey z bronią u nogi; a u drzwi wewnątrz pokoju po dwóch podoficerów półku kirysyerów JEY CESARSKIEY MOŚCI, wszyscy w zupełnej żałobie; a uóg w odległości kilku kroków, czterey paziowie.

W izbie karmazynowey, która obita będzie suknem czarnym, postawi się straż wewnętrzna

ółtku kawaler gardów, a przed latarnią półtku kiryssyerów JEY CESARSKIEY MOŚCI.

Od dnia przeniesienia Ciała do izby Tronowej, będą trzymały deżur przy Ciele, dzień i noc, po ośm Dam, pierwszych klass czterech, w tey liczbie dwie Freyliny i dwie Damy kawalerskie orderu s. Katarzyny; tudzież po ośmiu Kawalerów pierwszych klass czterech, w tey liczbie po jednym Kamerherze i po jednym Kamerjunkerze.

Łoże okryte będzie draperią z axamitu karmazynowego, ze złotą gazą i kutasami; w głowach ułoża wyszyty będzie CESARSKI Herb Rossyyski, a po bokach łoża w cyfrach N a y w y ż s z e JEY Imię.

Nazajutrz, po uczynioném ogłoszeniu, będą przypuszczani do ręki JEY CESARSKIEY MOŚCI wszelkiey rangi ludzie płci obojey, codziennie od godziny 11 zrana do 2giey z południa, a po obiedzie od 3ciey do 7mej wieczorem.

Skoro zaś *Castrum doloris* i Sala żałobna będą przygotowane, w ówczas, według uczynionego w wigilią ogłoszenia, tak Duchowieństwo znakomitsze, jako i wszystkie Nadworne, oraz inne pierwszych dwóch klass płci obojey Osoby, w dniu naznaczonym, zjeżdżać się mają od godziny , do godziny — do Pałacu JEGO CESARSKIEY MOŚCI, iżgromadzać się do izby Kawalerskiej zeszłej CESARZOWEY; znakomitsze Duchowieństwo, zgromadzi się w ubiorach kościelnych do izby Żałobney.

Jak tylko ICH CESARSKIE MOŚCI NAYJAŚNIEYSZY CESARZ JEGO MOŚĆ i NAYJAŚNIEYSZA CESARZOWA JEY MOŚĆ oraz JEGO CESARSKA WYSOKOŚĆ NASTĘPCA raczą wyść, wtedy wszystkie wyżej wspomniane rangi przeprowadzą N a y w y ż s z e Osoby CESARSKIE do izby Tronowej, zkąd, wedle ustanowionego obrządku Duchownego Kościoła Wschodniego, Ciało podniesione będzie i złożone do truny, przez Osoby, znajdujące się przy JEY CESARSKIEY MOŚCI, przy pomocy czterech Kamerjunktów, którzy podejmą nakrycie.

Ciało przeniosą też Osoby do sali Żałobney i złożą na *Castrum doloris*, przed niem poniosą: czterey Kamerjunktowie wieko truny, czterey Kamerherowie przykrycie, i złożą je na Ciele Zmarłego. Kamerjunktowie w tymże czasie złożą wieko na przygotowanym z boku stole; po czém Duchowieństwo odprawi panichydę, i zaczęnie się czytanie Ewangelii s. we dnie i w nocy. Po bokach truny rozłożone będą na taboretach: CESARSKA Korona i Ordery w Bogu spoczywającej CESARZOWEY.

Od tego dnia przy Ciele mają trzymać deżur, we dnie i w nocy, dwie Damy Stanu, dwie Damy 2giey klassy, dwie Damy kawalerskie orderu s. Katarzyny, czterey Damy 3ciey i 4tey klassy, oraz czterey Freyliny, ośmiu Kawalerów pierwszych klass czterech, dwóch Kamerherów i dwóch Kamerjunktów. Wszystkie pomienione osoby zmieniać się mają co dobowo o godzinie 9 zrana; na straży u truny stać będzie sześciu kapitanów Gwardyi; u dołu *Castrum Doloris* po bokach 12 podchorążych gwardyi lub kadetów; w nogach dwóch pod-oficerów rotty grenadyerów pałacowych, a na stopniach 12 kamer-piżów i paziów; u drzwi w sali żałobney stać będą na straży grenadyerowie pałacowi.

Od dnia przeniesienia Ciała na *Castrum Doloris* przypuszczani będą, dla oddania pokłonu, wszelkiego stanu ludzie od godziny 11 zrana do 7mej wieczorem, wyjąwszy podczas odprawiania panichydy.

Wielki Marszałek Hrabia Mussin-Puszkina Brjus.

(Urządzenie żałoby umieszcimy w następującym Numerze).

(z Ruskiego Inwalida.)

Naywyższy Reskrypt

Do P. Jenerał-adjutanta Xiążęcia A. S. Menszikowa.

Xiążę Aleksandrze Siergiejewiczu!

Obłożenie Warny z taką stałością i roztropnością przez Was rozpoczęte i urządzone, teraz szczęśliwie doprowadzone do końca i zupełnym skutkiem uwieńczone zostało. Postępując

ścieżką przez Was wskazaną, woyska NASZE zdobyły twierdzę, która dotąd nie znała zwycięzców! Ciężka rana, otrzymana na samém polu dzieł Waszych, nie dopuściła Wam byż obecnym widzem skutków, przez Was przygotowanych. Przyznając atoli zupełne uczestnictwo Wasze w nowym blasku, który oznamienit sławę oręża Rossyyskiego, daruję Wam jedną z tureckich armat, wziętych w Warnie, pragnąc, ażeby ten dowód osobliwszey MOJER ku Wam życzliwości, posłużył za pamiątkę zasług, okazanych przez Was w oblężeniu i ku zdobyciu Warny.

Zostaję ku Wam zawsze przychylnym.

(podpisano) N I K O Ł A J.

Określenie w przystani Warniejskiej dnia 1 października 1828 roku.

Jenerał-adjutant, Jenerał piechoty, Hrabia Komarowski, nayłaskawiey mianowany senatorem i ma zasiadać w drugim departamencie Senatu.

Przez naywyższy dyplomaty teyże daty, Wice-admirał Messer, nayłaskawiey mianowany Kawalerem orderu Świętego Równego z Apostołami Xiążęcia Włodzimierza Wielkiego Krzyża wiołrey klassy, w nagrodę za rozsądne urządzenia w kierowaniu oddzielną eskadrą floty czarnomorskiej, i odznaczające się mężtwo, okazane przezeń w czasie ataku przez flotę twierdzy Warny dnia 7 sierpnia.

Przez naywyższy dyplomaty teyże daty, kontr-admirał Salti, nayłaskawiey mianowany kawalerem orderu s. *Anny 1szej klassy*, w nagrodę szczególney waleczności, przezeń okazaney, w działaniu przeciw twierdzy Warnie, i gorliwego wypełnienia wszystkich rozrządzeń zwierzchności.

Radca Tajny i pierwszy Mistrz obrzędów, Hrabia Potocki, nayłaskawiey mianowany kawalerem orderu Świętego Prawowierznego Wielkiego Xiążęcia Alexandra Newskiego, na okazanie naywyższej uprzejmości za odznaczającą się gorliwość, trudy i wzorową pieczołowitość, w powierzonych mu obowiązkach, w czasie wyprawy J. C. M. za granicę i w czasie kampanii tegoroczney przeciwko Turkom.

Oyciec Spowiednik J. C. M., Pierwszy Kapelan Głównego Sztabu J. C. M. Członek Najswiętszego Synodu, Xiądz Nikołay Muzowski, nayłaskawiey mianowany kawalerem orderu s. *Anny 1szej klassy*, w nagrodę odznaczającej się służby i gorliwego wypełnienia włożonych nań obowiązków, w czasie wyprawy J. C. M. za granicę i w czasie kampanii tegoroczney przeciwko Turkom.

Dokończenie Urządzenia Wystawy wyrobów Rękodzielniczych w Petersburgu.

13) Względnie wewnętrznego urządzenia wystawy, Komitet jest obowiązany:

a) Przygotować miejsce dla ekspozycji i opatrzyć je w rzeczy potrzebne.

b) Mieć pilność na pierwszym przyjęciu wyrobów do umieszczenia na wystawie.

c) W miarę ich rozpakowywania, rozdzielać je stosownie do wygody w pomieszczeniu, do gatlunku wyrobów, biorąc lepsze do głównej sali ekspozycyjnej i należących do niej pokoiów; dalsze zaś w drugich miejscach, do tego przygotowanych; wzdarzeniu zaś niedostatku miejsca, a ztym, zniósłszy się z kim należy, o zajęciu na to niektórych pokoiów gmachu birżowego.

d) Dla kaźdey partyi oddzielnę neodbić potrzebne, ale bez zbytku, miejsce. Przy partyach powinny byż zawieszane tablice, z napisem imienia gospodarza fabryki, i numer partyi, a nadto rejestra rzeczy z wyrażeniem ceny ich przedaźney.

e) Dozierać, ażeby codziennie otwarcie i zamknięcie wystawy odbywały się w godzinach naznaczonych.

f) Przestrzegać, ażeby żadne rzeczy w godzinach otwarcia nie zostawały bez dozoru przykazyków, lub maklerów.

g) Przez Kommissarza mieć dozór nad wewnętrznym porządkiem i spokojnością w salach ekspozycji, i żeby do nich nie byli wpuszczani

ludzie, w nieprzystoynnej postawie przychodzący.

h) Starać się, ażeby odwiedzający mieli wszystkie potrzebne dogodności.

i) Przedsięwziąć potrzebne środki około całości rzeczy wystawionych, osobliwie przy otwarciu i zamknięciu lokalów i w czasie nocnym.

k) Starać się, ażeby wystawiane wyroby, po zamknięciu ekspozycji, były zabrane z lokalów w przeciągu dwóch tygodni.

14) Do piśmiennych czynności Komitetu należy:

a) Utrzymywanie księgi sznurowej wszystkich partii wyrobów, na wystawę wniesionych, podług numeracji, i z przyłączeniem rejestrów, podpisanych przez fabrykantów lub ich przykaszczków, albo meklerów, i adnotowanych przez kierującego korespondencyą Komitetu.

b) Wydawanie rewersów na przyjęcie wyrobów do wystawy. Rewersa te powracają się w swoim czasie od właścicieli z ich nadpisem o otrzymaniu wyrobów na powrót. Z resztą za całość wyrobów odpowiadają w czasie otwarcia ekspozycji, znajdujący się przy wyrobach przykaszczki lub maklerowie.

c) Utrzymywanie księgi sznurowej przychodu i rozchodu pieniędzy.

d) Utrzymywanie protokołu o każdym dniu otwarcia, z zapisywaniem wszystkiego ważniejszego.

e) Potrzebne znoszenia się i przedstawienia Radzie Manufakturalnej.

f) Ułożenie opisanie ekspozycji dla umieszczenia w dzienniku rękodziel i osobno w gazecie handlowej.

15) Zdanie o towarach i wyrobach, na wystawę danych, powinno się odbywać sposobem następującym:

a) Komitet, wybierając w czasie wystawy przedniejsze wyroby wszelkiego rodzaju, układa osobne ich spisanie.

b) W ostatnich trzech dniach ekspozycji, przed temi czterema dniami, kiedy dozwala się brać wyroby przedane, zbiera się w pokoju Komitetu cała Rada Manufakturalna z członkami Komitetu, i na to zebranie podaje się wyżej wspomniane spisanie.

c) Zgromadzenie, zapewniwszy się przez szczegółowe obejrzenie, przy pomocy wezwanych do tego znawców, o wartości wyrobów, i wysłedziwszy, azali jeszcze nie ma takichże, zasługujących na uwagę, oznacza naprzód te z nich, za które fabrykanci, lub rzemieślnicy mogą zasługiwać na nagrodę, i rozdziela wyroby te na trzy oddziały. *pierwszy, drugi i trzeci.* Takowe rozdzielanie czyni się przez balotowanie gałkami, mającemi znaki liczbowo 1, 2, 3, podług większości gałek każdego numeru, z przestrzeganiem jednak, iż jeśli wyrób ma razem więcej gałek na iszy i 2gi oddział, i jeżeli na sam trzeci, chociaż tu będzie więcej gałek, niżeli na iszy i 2gi porównie, wtedy się wyrób uznaje do drugiego.

d) Po skończeniu balotowania, Rada robi swoje postanowienie o nagrodach dla odznaczających się, o czém też przedstawia Ministrowi Skarbu.

16) Za odznaczające się wyroby dają się nagrody: 1) medale pochwalebne, umyślnie na to wybite, złote i srebrne. 2) Publiczna pochwała i aprobata w opisanii wystawy. 3) Premia pieniężna za celnicysze wyroby zaprowadzeni domowych, lub rzemieślnikom, podług uwagi Rady.

17) Minister Skarbu, rozpatrzywszy przedstawienie Rady Manufakturalnej o nagrodach i premiach, podaje one z opinią swoją na weyrażenie Jego Cesarzkiej Mości, upraszając, w zdarzeniu osobnych usług ku dobru powszechnemu, okazanych przez fabrykantów, także medale dla noszenia na szyi i inne z Na y w y ż s z e y szcudroty nagrody.

Autentyk podpisał: Minister Skarbu Jenerał piechoty Kankrin.

Tyflis dnia 9 października.

(z Ruskiego Inwalida).

Po stanowczey klęsce, jakiej doznały zjednoczone siły tureckie pod *Achatcychem*, uciekające

szczątki wojsk zniesionych, rozpierzchnęły się w kierunku do *Arzrum*, i na tém skończyły się wszystkie usiłowania ze strony nieprzyjaciela. Zaczął się on zbierać około *Arzrum*, co przymusiło wojska iść do Paszaliu Karskiego, które się tam znajdowały do 5 października. W tym czasie zimno podniosło się do 6 stopni. Nastąpiła zima w tych górzystych miejscach, zmusza rozpuścić wojska na zimowe kwatery. Zabezpieczwszy żywność i zostawiwszy załogi w twierdzach, JW. Hrabia *Paskiewicz Erywański* powrócił d. 5 teżniejszego października do *Tyflisu*. Tak się skończyła ta kampanija przeciwko Turkom w Azji, kampanija, która oddała nam trzy Paszali, 6 twierdz i 3 zamki. Tak rozumieją, iż Turcy w zimnym teraz czasie nie nie przedsięwzją, chociaż zamek *Toprak-Kale*, w Paszaliu bajazetskim, leży o 70 wiorst od *Arzrumu*.

KRÓLEWSTWO POLSKIE.

Warszawa dnia 11 listopada.

(z Gazety Warszawskiej).

Przybyły na dniu onegdajszym goniec z *Petersburga* do tutejszej stolicy, przywiózł przerażającą wiadomość o zgonie NAYJAŚNIEJSZEY CESARZOWEY MARYI FEDOROWNY, MATKI NAYJAŚNIEJSZEY CESARZA i KRÓLA. Trudno opisać wrażenie, jakie ten niespodziany i straszny wypadek sprawił na umysłach mieszkańców stolicy Królestwa Polskiego, których zbolełe serca po zgonie najlepszego z MONARCHÓW nie było bynajmniej przygotowane do poniesienia tego nowego ciosu. Mieszkańcy Królestwa Polskiego, przyzwyczajeni napotykać imię zmarłej ukochanej MONARCHINI, w każdej chwili, ilekroć nędza i sieroctwo doznawały opieki i wsparcia, MONARCHINI, które całe życie było pasmem dobroczynnych uczynków, oplakują Jey zgon, jak utratę bóstwa opiekuńczego, które, zestawwszy Opatrzność na pociechę kilkudziesiąt milionów ludzi, zbyt krótko jego istnieniem cieszyć się im dozwoliła.

— Od dnia wczorajszego (9 listopada) zamknięte są widowiska i zabawy publiczne. (M.W.).

— J. C. W. CESARZEWICZ WIELKI XIAŻĘ KONSTANTY, wyjechał dnia 11 b. m. z tutejszej stolicy do *Petersburga*.

— JW. Stefan Hrabia *Grabowski*, Jenerał Dywizji, Minister Sekretarz Stanu Królestwa Polskiego, przybył dnia wczorajszego do tutejszej stolicy.

— Liczny orszak przyjaciół i znajomych JW. *Józefa Aubert*, Cesarsko-Rossyjskiego Radcy Stanu, dnia 10 b. m. zmarłego w 85 roku życia, przeprowadził onegdaj zwłoki jego na cmentarz *Powązkowski*.

F R A N C Y A.

Paryż dnia 28 października.

(z Gazety Warszawskiej).

Onegdaj w południe przewodniczył Król Jmć w radzie Ministrów, na której się także Xiaże *Delfin* znajdował. Poprzedzającego dnia Pano wie *de la Ferronays* i *de Rayneval*, mieli zaszczyt złożenia uszanowania swego Monarsze, który pieczęć Ministeryum spraw zagranicznych, odebrawszy od Pana *de Rayneval* oddał na powrót Panu *de la Ferronays*. Wkrótce potem zgromadzili się Ministrowie u Biskupa z *Beauvais* i naradzali się przez 5 godzin.

Jenerał *Maison* зайmie nie tylko twierdze *Nawaryn*, *Modon*, *Koron*, i *Patras*, lecz oraz osadzi wojskiem swoim *Arkadya*, *Castel-Tornese*, *Dardanelle Lepantskie* i *Missolongę*. Dwa okręty wojenne udały się dnia 28 września z *Nawarynu* do *Kandyi*, celem żądania od Baszy zadość uczynienia za strzelanie do statku, płynącego około baterii. W tymże czasie wyszedł pod żagle okręt francuzki *Amphitrite*.

List prywatny z *Morei* donosi: „Admirał *Rosamel*, który banderę swoją wywiesił na okręcie *Trident*, ma niezwłocznie zastąpić Admirała *de Rigny* w dowództwie eskadry. *Ibrahim* Basza widząc wojsko nasze, oświadczył, iż wiele urzą-

dzeń jego zaprowadzi w Egipcie. Chce organizować saperów, strzelców konnych i huzarów. Pułkownik *Faudoas* darował mu zupełny mundur strzelecki z rynsztunkiem, a za to otrzymał pałasz Turecki."

Inny list z Morei wyraża: „*Ibrahim* oświadczył generałowi *Maison*, że kazał wojsku swemu przysiądz, iż żaden żołnierz nie wystrzeli do Francuzów. Nie można tu nic kupić, prócz winogron, fig i złej baraniny. Kartofle sprowadzają się z *Korfu*; worek ich kosztuje 50 franków; za główkę kapusty płacić trzeba 1 frank i 50 centim; dwa małe okręciaki, które tu z taką żywnością przybyły z *Marsylii*, zyskały najmniej 100 procentu."

Kapitan *Dickinson*, który w bitwie nawaryńskiej dowodził na okręcie *Genoa*, znajduje się od kilku dni w *Rouen*. Otrzymał on w nagrodę waleczności swojej od NATYJAŚNIEJSZEGO CESARZA JEGO MOŚCI ROSSYJSKIEGO order s. *Anny*, od N. Króla Jmci Francuzkiego order s. *Ludwika*, a od N. Króla Jmci Angielskiego, order wojskowy.

Król Jmci w dowód najwyższego swego zadowolenia nadał dostojność Hrabiego Panu de *Rayneval*, swemu Ministrowi stanu i posłowi przy rządzie Szwajcarskim, który w czasie niebytności Hrabiego de la *Ferronnays* tymczasowie kierował Ministerjum spraw zagranicznych.

List z *Tulun* wyraża: „Dnia 20 b. m. odebrano tu rozkaz wyprawienia do Morei 35 sztuk dział: fortecznych, polowych i lekkich. Wszystkie to zostanie wziętym z arsenałów *Tulun*, *Perpignan*, *Tuluzy* i *Grenoble*. Zdaje się, iż mają nadzieję rychłego opanowania twierdzy, i że chcą je opatrzyć jak najprzyzwoiciej. Wyśle się także wiele prochu. Wojsko w Morei doświadcza niedostatku żywności. Bułka chleba ważąca 2 funty kosztuje 40 sous. Kray nie ma żadnych zasobów, a niezachowywanie przyzwoitej miary w pokarmach, dodane do złego klimatu, ściągnęło na wojsko zarazliwą febrę, która liczne zmiata ofiary. Wielu officerów artylleryi i inżynieryi umarło."

Akademija umiejętności na wczorajszym posiedzeniu obrata Hr. *Daru*, Para, członkiem swoim honorowym, na miejsce zmarłego Hr. *Andreossy*.

Minister handlowy mianował znowu kommisją z 11 członków złożoną, do przejrzenia istniejących praw i urządzeń względem patentów na wynalazki i udoskonalenia. *Dziennik handlowy* wzywa interessowaną publiczność do zgłębienia, jakby wypadało poprawić dotychczasowe urządzenia w tej mierze, i udzielenia myśli swoich rzeczoney Kommissyi, na której czele jest Pan *Girod*, radca tutejszego sądu królewskiego i deputowany z Departamentu *Ain*. Kanclerz wyznaczył także kommisją do spisania inwentarza wszystkich sprzętów drukarni królewskiej, prass, druku i t. d.

Z więzienia *Bicetre* postano na galery 130 więźniów. Prowadzono ich przez ulice, przykutych parami. Między niemi znajdowali się: nieśczęśliwy *Scypio Afrykański*, który aktor *Mars* skradł był klejnoty i teraz zdawał się być bardzo zmartwiony; pisarz pewnego notaryusza, który sfatszował był papiery, nie stracił jeszcze dawney miny eleganckiej; zręczny złodziej 17stoletni, który całą podróż przez miasto odbywał w skokach, i dla tego nazwany został *galerowym Mazurier*; inny młodzieniec śpiewał ciągle pieśni swojej kompozycji, i dla tego nazwano go *galerowym Beranżerem*.

Niedawno doświadczano w *Paryżu* skuteczności dział parowego, wynalazku *Perkinsa*, i przekonano się, iż działą zwyczajne odpowiadają nie równie lepiej celowi.

Ajent handlowy Francuzki w *Stambule* donosi stamtąd pod dniem 26 września, iż Porta d. 13 tegoż miesiąca zamknęła Bosfor. Okręty, które już wzięty były ładunek, musiały rzec się że-

glugi, a te, które potrzebny do tego firman pozyskały, musiały go oddać na powrót do kancelaryi Tureckiej. Wylądowanie Francuzów w Morei nie zrządziło najmniejszej nieprzyjemności kupcom Francuzkim w *Stambule*.

ANGLIA.

Londyn dnia 26 października.

(z Gazety Warszawskiej.)

Powiększenie pokojów Xięcia *Kumberland* w pałacu *St. James*, czyni domysł, iż wspomniany Xiążę z synem swoim wróci za kilka miesięcy do tutejszej stolicy.

Protestanci wzięli przewagę nad katolikami w czasie zgromadzenia dnia 23 b. m. na równinie *Pennenden*, jednem ze środkowych miast Hrabstwa Kentyjskiego: albowiem większość dwóch części zebranych obywateli postanowiła podać następującą petycję do Izby Niższej Parlamentu: „Podpisani obywatele Hrabstwa Kentyjskiego proszą, aby im wolno było wynurzyć szanowney Izbie Niższej wdzięczność, jaką czują za dobrodzieistwa używane pod konstytucją krajową. Patrzą z największym żalem na to, co już oddawna dzieje się w Irlandyi, i poczytują się za obowiązanych oświadczyć szczerze i niezmiennie przywiązanie swoje do zasad protestanckich, zasad, które z doświadczenia okazały się najlepszą rękoiemnią wolności cywilney i religijney tego Królestwa. Udają się do szanowney Izby z najpokorniejszą i najsilniejszą prośbą o utrzymanie protestanckiej konstytucji połączonego Królestwa w całej zupełności." Przeszło 30,000 ludzi miało się zgromadzić na wzmiankowanej równinie.

Tutejsza gazeta *Times* mniema, iż powyższa petycja, uchwalona na równinie *Pennenden*, jest hasłem do kroków rewolucyjnych w Irlandyi; że Irlandya może się wkrótce połączyć z kilkoma obcemi Mocarstwami, stać się nieprzyjacielem imienia Angielskiego i odstąpić od państwa Wielkiej Brytanii. Znajduje się teraz przeszło 30,000 wojska liniowego w Irlandyi.

TURCYA.

Od granic tureckich 19 października.

(z Gazety Warszawskiej.)

Listy z *Seres* pod d. 10 b. m. donoszą, iż kilka okrętów wojennych Cesarzsko-Rossyjskich miało stanąć przed *Saloniką*, celem trzymania tego portu w zamknięciu.

Goniec Smyrński pisze, iż Porta przyjęła układ, zawarty w *Alexandryi*, względem odstąpienia wojska Egipskiego z Morei.

List od granic Bośni, pisany d. 18 b. m. u. mieszczoney w *Gazecie Agramskiej*, wyraża: „W tej chwili odebrano wiadomość, iż Wezyr Bośnijski, Basza o trzech bunczukach, *Ali Basza Moralila* (tak nazwany od Morei, gdzie na ostatku dowodził pod *Ibrahimem*), przybył do *Sarajewa*, a zabawiwszy tam 3 dni i tyleż nocy, mimo uczynionej mu propozycji, aby mieszkał w *Sarajewie*, wyjechał do *Trawnika*. Był on dawniej Baszą w *Philippopolu*, gdzie odznaczył się łagodnością i dobrocią, któreto przymioty skłoniły zapewne Portę do poruczenia mu ważnego w obecnych okolicznościach urzędu Wezyra Bośnijskiego. Nie słychać nic o uzbrojeniu lub wychodzie Bośniaków; panuje zupełna spokojność, a na zapytanie w tej mierze, uczynione podczas ostatniej rady, odprawionej dnia 13 października w *Trawniku*, oświadczył Wezyr, iż czeka firmanu W. Sułtana."

Podług listów z *Syryi*, po odebraniu wiadomości, iż ze strony Sułtana i Rosyi zakazane jest wyprawianie zboża przez *Bosfor*, cena zboża egipskiego podniosła się na targu tamecznym, na 19 piastrow; przybywającego zaś Czarném morzem na 22 do 25 piastrow.

Pozwolono drukować. Z polecenia J.W. Litewskiego Wojennego Gubernatora.
Andrzej Bucharski Rzeczywisty Radca Stanu i Kawaler.

w Drukarni Redakcyi.